

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.449/2012/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Munz és Társai Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: Dr. Budai Zoltán ügyvéd) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a Dr. Balogh Ádám ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve, címe alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 10.P.20.039/2012/12. számú ítélete ellen a felperes által 13., az alperes által 14. sorszámú fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 175 500 (Egyszázhetvenötezer-ötszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 1 725 500 (Egymillió-hétszázhuszonötezer-ötszáz) forintra felemeli; mellőzi annak kimondását, hogy a le nem rótt 900 000 (Kilencszázezer) forint illetéket az állam viseli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 54 000 (Ötvennégyezer) forint általános forgalmi adót tartalmazó 329 000 (Háromszázhuszonkilencezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2010. augusztus 6-án az alperes, mint megrendelő vállalkozási szerződést kötött a **gazdasági társaság**-vel, mint vállalkozóval. A szerződés értelmében a vállalkozót megillető vállalkozói díj 20 995 418 forint + 25 % ÁFA. A felek rögzítették (10.10. pont), hogy a vállalkozó a jelen szerződésből eredő követeléseit harmadik személy javára nem engedményezheti. A 16.3. pont értelmében a szerződés a felek közös megegyezésével írásban módosítható.

2010. augusztus 7-én a felperes, mint kölcsönadó kölcsönszerződést kötött a **gazdasági társaság**-vel, mint kölcsönvevővel, s ennek értelmében részére 15 000 000 forint kölcsönt biztosított. A szerződésről 2010. augusztus 17-i keltezéssel állítottak ki okiratot, s abban rögzítették, megerősítve a szóbeli megállapodást, hogy a kölcsönvevő a tartozást az alperestől neki járó vállalkozói díj engedményezésével kívánja megfizetni.

2010. augusztus 9-én kelt okirat szerint a **gazdasági társaság**, mint engedményező és a felperes, mint engedményes engedményezési szerződést kötött. E szerint az engedményező a neki az alperestől járó vállalkozói díjból 15 000 000 forintot kölcsöntartozása fejében engedményezett a felperes részére. A szerződésről készült okiratot a szerződő felek az alperesnek bemutatták, s annak képviselője arra rávezette, hogy „átvételét és tudomásul vételét a kötelezett aláírásával igazolja”.

A felperes a 15 000 000 forintból 5 000 000 forintot a **gazdasági társaság** egyik ügyvezetője számlájára, 10 000 000 forintot a cég számlájára utalt át.

2010. december 17-én a **gazdasági társaság**-vel szemben felszámolási eljárás indult.

Az alperes arra hivatkozással, hogy a 15 000 000 forintos vállalkozói díj tartozása jogosultjának személye bizonytalan, 1 632 000 forintot a Debreceni Városi Bíróságon, 13 368 000 forintot a Debreceni Törvényszéken helyezett bírósági letétbe 2011. december 7-én, illetve december 19-én. A bíróságok a letét elfogadásáról határozatot hoztak, melyekből a felperes is értesült a letétbe helyezés tényéről.

A felperes 2012. január 9-én előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 15 000 000 forint, ennek 2011. április 8-tól járó késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére. Azzal érvelt, hogy az alperes 15 000 000 forint vállalkozói díjjal tartozik a **gazdasági társaság**-nek, amely e követelést reá engedményezte.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását indítványozta. Azzal védekezett, hogy nem vitatott tartozása jogosultja személyének bizonytalansága miatt bírósági letétbe helyezéssel teljesített, így marasztalására nem kerülhet sor. Állította, hogy az engedményezési szerződésre vezetett nyilatkozat nem tekinthető a vállalkozási szerződés engedményezést kizáró rendelkezése módosításának, az mindössze az engedményezési szerződés átvételét tanúsítja. Kifogás útján hivatkozott az engedményezési szerződés érvénytelenségére, állítva, hogy az jó erkölcsbe, illetve a szerződéssel kikötött rendelkezési jog korlátozásának tilalmába ütközik.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest 15 000 000 forint, ennek 2011. április 8-tól járó kamatai és 300 000 forint perköltség megfizetésére. Kimondta, hogy a le nem rótt 900 000 forint illetéket az állam viseli.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy ugyan a **gazdasági társaság** és a felperes közötti kölcsönszerződésről készült okirat az engedményezési szerződés dátumához képest későbbi keltezésűt visel, azonban a felperes előadása, illetve a kölcsönvevő ügyvezetőjének tanúvallomása alapján megállapította, hogy a kölcsönadás megtörtént, s az engedményezési szerződést is megkötötték a szerződő felek. Az engedményezési szerződésre vezetett, az alperes képviselője által jegyzett nyilatkozatot akként értékelte, hogy azzal a felek módosították a vállalkozási szerződést, az alperes tudomásul vette, hogy a vállalkozó a vállalkozási szerződésből eredő követelését engedményezte, s ez ellen nem tiltakozott. Ebből következően a jogosult személyét nem tekinthette bizonytalannak az

alperes. Eseti döntésekre (EBH. 2003. évi 868., BDT. 2009. évi 2090., BDT. 2010. évi 2318., BDT. 2011. évi 2419.) utalással hangsúlyozta, hogy amennyiben az engedményes jóhiszemű és az engedményezés ellenérték fejében történt, pusztán az a tény, hogy a vállalkozási szerződést kötő felek a vállalkozói díj engedményezését a szerződésben megtiltják, nem teszi érvénytelenné az engedményezési szerződést, az legfeljebb az engedményező kártérítési felelősségét vonja maga után a kötelezettel szemben. Kiemelte ugyanakkor, hogy a kötelezett az engedményezési szerződés érvényességét nem vitathatja, amennyiben az engedményes vele szemben a követelést érvényesíti. Erre tekintettel az alperes kifogását alaptalannak ítélte, figyelemmel arra is, hogy az engedményezési szerződés a társadalom általános erkölcsi felfogásába nem ütközik olyan mértékben, mely érvénytelenné tenné, így jó erkölcsbe ütköző volta sem állapítható meg.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes képviselőjének munkadíjából álló perköltség megfizetésére. A munkadíj összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ára hivatkozással állapította meg, ugyanakkor kimondta, hogy „a felperes által meg nem fizetett illetéket” az alperes illetékmentességére figyelemmel az állam viseli.

Az ítélettel szemben előterjesztett fellebbezésében a felperes annak megváltoztatását és az alperest terhelő perköltség összegének 1 550 000 forintra történő felemelését kérte. Azzal érvelt, hogy a 900 000 forintos kereseti illetéket kiszabás útján megfizette, ennek tényét a keresetlevélen igazolta is, ám a törvényszék elmulasztotta ennek perköltségként való elszámolását. Hivatkozott arra, hogy a munkadíját nem az R. 2. §-a alapján kell megállapítani, mert arra vonatkozó szerződés közte és megbízója között nem jött létre. Az R. 3. § (2) bekezdése alapján a pertárgyérték figyelembevételével 1 550 000 forint munkadíj illeti meg, annak ÁFA vonzatával együtt, figyelemmel arra is, hogy az ekként megállapítható munkadíj összegének mérséklése indokolatlan.

Az ítélettel szemben az alperes is fellebbezést terjesztett elő, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan a kamat- és perköltségfizetésre való kötelezésének mellőzését kérte. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem pontosan állapította meg, mert úgy az engedményezési, mint a kölcsönszerződés keltezése az azokról készült okiraton téves, nem a szerződések megkötésének valós dátumát tükrözik. Kifogásolta, hogy a törvényszék nem tette a tényállás részévé, hogy noha a felszámolási eljárás az engedményezővel szemben valóban csak 2010. december 17-én kezdődött, ám az azzal való fenyegetettségéről az engedményezési szerződést megkötő feleknek már a szerződéskötéskor tudomása volt. Nehezményezte, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes azon állítását, hogy 15 000 000 forintot adott kölcsön az engedményezőnek, amikor az összegből 5 000 000 forintot egy magánszemély részére utalt át a kölcsön adó. Hivatkozott arra, hogy a **gazdasági társaság**-vel szemben megindult felszámolási eljárásban a felszámoló vitatta az engedményezési szerződés érvényességét, s a vállalkozói díj részére történő átutalását kérte, ebből következően a jogosult személye bizonytalanná vált, így a fizetési kötelezettségének csak bírói letétbe helyezéssel tudott jogszerűen eleget tenni. Ebből következően a vele szemben hozott ítéleti marasztaló rendelkezés téves, a letét céljával ellentétes. A letétbe helyezéssel tőketartozását kiegyenlítette, erről a felperes a perindítás előtt tudomást szerzett,

késedelme nem következett be, a perre okot nem adott, így sem kamatban, sem perköltségben nem marasztalható.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes fellebbezése által érintett részében az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Rámutatott, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban a bíróság felhívása ellenére nem igazolta a **gazdasági társaság** felszámolójának engedményezéssel kapcsolatos álláspontját, s a fellebbezésben előadott állításait a másodfokú eljárásban sem bizonyította. A Pp. 235. § (1) bekezdése egyébként is kizárja az eljárás e szakában új tény, új bizonyíték előadásának lehetőségét. Kiemelte, hogy a jogosult személye nem volt bizonytalan, az alperes az engedményezési szerződést átvette, ettől kezdve csak az engedményes javára teljesíthetett volna. A teljesítéssel azonban késedelembe esett, így kamatfizetési kötelezettsége keletkezett. Mivel a perre okot adott, s abban pervesztesnek bizonyult, perköltségben is marasztalandó.

Az ítélet tábla a felperes fellebbezését alaposnak, az alperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, az az alperes fellebbezési érvelésével szemben nem téves, nem hiányos. A megállapított tényállásból helytálló következtetéseket levonva megalapozott döntést hozott, melynek indokolásával is egyetért az ítélet tábla, s csupán az alperes fellebbezésében írtakra tekintettel emeli ki az alábbiakat:

A Ptk. 328. § (1) bekezdése szerint a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). A (3) bekezdés értelmében az engedményezésről a kötelezettet értesíteni kell, a kötelezett az értesítésig jogosult az engedményezőnek teljesíteni. A Ptk. 329. § (1) bekezdése kimondja, hogy az engedményezéssel az engedményes a régi jogosult helyébe lép. A (3) bekezdés akként rendelkezik, hogy a kötelezett az engedményessel szemben érvényesítheti azokat a kifogásokat és beszámíthatja azokat az ellenköveteléseket is, amelyek az engedményezővel szemben az értesítéskor már fennállt jogalapon keletkeztek.

E rendelkezések alapján az engedményezésről szóló értesítést követően a kötelezett csak az engedményesnek teljesíthet és vele szemben terjesztheti elő azokat a kifogásait, amelyekre az engedményezővel szemben is hivatkozhatott volna. Nem hivatkozhat azonban az engedményező és az engedményes jogviszonyát érintő kifogásra. Az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége ugyanis az adós fizetési kötelezettségét nem befolyásolja (BH. 2008. évi 298. sz. jogeset, EBH. 2003 évi 868. sz. elvi határozat, 2/2004. PJE sz. határozat).

Ebből következően e per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a felperes kinek utalta át a 15 000 000 forintot, továbbá, hogy a kölcsönszerződésről szóló okirat milyen dátumot visel (mellesleg a kölcsönszerződés szóban is érvényesen megköthető, s a felperes és a tanú előadása szerint ez megtörtént az engedményezési szerződés írásbafoglalása előtt). Ugyanígy irreleváns, hogy az engedményezővel szemben

a felszámolási eljárás mikor indul, illetve, hogy a cég anyagi helyzete milyen volt valójában, s erről a felperes tudomással bírt-e.

A **gazdasági társaság** és a felperes közötti engedményezési szerződés megkötésével a vállalkozási szerződés tekintetében alanyváltozás következett be, a felperes a vállalkozó helyébe lépett. A Ptk. 328. §-ának (3) bekezdése annak érdekében rendelkezik a kötelezett értesítésének szükségességéről, hogy tisztában legyen a jogosult személyével. A perbeli esetben az engedményezési szerződés kötelezettnek való átadásával a jogszabály megkívánta értesítés az engedményezőtől és az engedményestől egyaránt származóként megtörtént, ezért a Ptk. 328. §-ának (4) bekezdése szerint az alperes az új jogosultnak, a felperesnek volt köteles teljesíteni.

Amennyiben bíróság utóbb perben az engedményezési szerződés érvénytelenségét állapítaná meg, a megállapítás az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hatna ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kellene levonni. Egy ilyen megállapítás viszont semmi módon nem befolyásolja az alperes fizetési kötelezettségét, mert azt az érvényes engedményezési szerződés alapján a felperes javára kell teljesítenie.

Az alperes tévesen hivatkozik arra, hogy a jogosult személye bizonytalan volt. A Ptk. 287. §-ának (1) bekezdése szerint ha a jogosult személye bizonytalan, a pénz fizetésére irányuló kötelezettséget bírósági letétbe helyezéssel is lehet teljesíteni. Az 1960. évi 11. számú tvr. (Ptké.) 51. §-ának (1) bekezdése szerint a jogosult személye akkor tekinthető bizonytalanak, ha azt a kötelezett önhibáján kívül nem tudja megállapítani. Egymagában az, hogy harmadik személy magát jogosultságának valószínűsítése nélkül jelöli meg jogosultként, a bírósági letétbe helyezésre nem ad alapot. Az adott esetben az alperes képviselője által az engedményezési szerződésre vezetett nyilatkozatból kitűnik, hogy tudomást szerzett az új jogosult személyéről, akinek a fentiek értelmében köteles lett volna teljesíteni. Az engedményező felszámolójának a perben semmi módon nem igazolt nyilatkozatai alapján a jogosult személyét nem tekinthette bizonytalanak, így a 15 000 000 forint bírói letétbe való helyezése indokolatlan volt, a bírói letétbe helyezés nem tekinthető szerződésszerű teljesítésnek, az alperes fizetési kötelezettsége a mai napig fennáll, ezért az ítélet marasztaló rendelkezése nem jogszabálysértő.

Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt az egységes és következetes bírói gyakorlatra a határozatában írt eseti döntések felhívásával, mely szerint a vállalkozói díjkövetelés engedményezésének szerződési tilalma (korlátozása) csak a vállalkozási szerződést megkötő felek - relatív - viszonyában érvényesülő, a jóhiszemű engedményessel szemben azonban nem hatályos kikötés. Ha a felek a vállalkozási szerződésben kikötötték, hogy a vállalkozói díjkövetelés másra nem engedményezhető, önmagában a kikötés ellenére létrejött engedményezési szerződés nem érvénytelen. Ilyen esetben az engedményező a követelés engedményezésével szerződésszegést követ el, amelynek jogkövetkezményeként a megrendelő kártérítési igénnyel élhet. A perbeli esetben azonban - ahogyan azt a törvényszék ugyancsak helyesen kiemelte - az engedményezési szerződésre vezetett nyilatkozat tulajdonképpen a vállalkozási szerződés engedményezést kizáró rendelkezésének módosítását is jelenti. A perben azzal kapcsolatban adat nem merült fel,

hogyan az engedményezési szerződés megkötésekor a felperes tudomással bírt volna a vállalkozási szerződés engedményezést kizáró rendelkezéséről, így jóhiszeműsége nem kérdőjelezhető meg. Mindezekre figyelemmel egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon következtetésével is, hogy az alperes engedményezési szerződéssel kapcsolatos kifogása alaptalan, az nem foghat helyt.

Mivel a kifejtettek értelmében az alperes a felperessel szembeni fizetési kötelezettségét nem teljesítette, azzal késedelembe esett, a Ptk. 301. §-a értelmében késedelmi kamatfizetési kötelezettsége is fennáll.

Mindezekből következően a felperes perindítása helytálló volt, az alperes azon védekezése, hogy a perre okot nem adott, téves. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a Pp. 80. § (1) bekezdése egyébként is csak arra az esetre rendelkezik akként, hogy a pereszes alperes költségeiben a felperest kell marasztalni, ha az alperes a perre okot nem adott, s a követelést az első tárgyaláson azonnal elismeri. A perbeli esetben azonban - amellet, hogy az alperes a perre okot adott - az első tárgyaláson a kereset elutasítását kérte, így peresztesége következtében perköltségfizetési kötelezettsége alól nem mentesülhet.

Az ítéletábra a felperes fellebbezését alaposnak találta.

A Pp. 75. § (1) bekezdése értelmében perköltségnek számít - egyebek mellett - az eljárási illeték is. A törvényszék figyelmét nyilvánvalóan elkerülte, hogy a felperes a 900 000 forint kereseti illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (1) bekezdése alapján illetékkiszabás útján teljesítette. E tény a keresetlevélen a NAV igazolta, így ez az összeg javára perköltségként elszámolandó. Helytállóan utalt a felperes arra, hogy a javára megállapítandó munkadíj összegét a bíróságnak nem az ítéletben feltüntetett R. 2. § alapján kell elszámolni - tekintettel arra, hogy közte és a felperes között a munkadíjra vonatkozó megbízási szerződés nem jött létre -, hanem az R. 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján. E szerint pedig a felperes javára a 15 000 000 forintos pertárgyérték alapján megállapítható munkadíj 650 000 forint, amely után az R. 4/A. § (1) bekezdése alapján az 175 500 forint összegű általános forgalmi adót is fel kell számítani. Erre tekintettel az ítéletábra az alperes által fizetendő perköltség összegét 1 725 500 forintra (900 000 + 650 000 + 175 500) felemelte.

Az R. 3. § (6) bekezdése lehetővé teszi a bíróság számára, hogy a (2) bekezdés alapján kiszámított munkadíj összegét indokolt esetben mérsékelje, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A perbeli esetben azonban a felperes képviselője pontos, a Pp. előírásainak minden tekintetben megfelelő keresetlevelet nyújtott be a releváns tényállás pontos előadásával, a követelést alátámasztó okirati bizonyítékok csatolásával, s a vonatkozó bírói gyakorlatra, eseti döntésekre való utalással, ezt meghaladóan további három rövid előkészítő iratot terjesztett elő, s a perben tartott három tárgyalás közül kettőn megjelent, míg a harmadikat az időjárási viszonyok miatt mulasztotta el. Ezekre tekintettel az ítéletábra nem találta indokoltnak az R. 3. § (2) bekezdése alapján megállapítható munkadíj mérséklését.

Tekintettel arra, hogy a felperes a kereseti illetéket megfizette, mellőzni kellett a törvényszék határozatának azt a rendelkezését, mely szerint a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése eredményesnek, az alperes fellebbezése eredménytelennek bizonyult, erre tekintettel az alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes részére fellebbezési eljárási költség megfizetésére. A fellebbezési eljárás költségét az ítéletábra az alábbiak szerint állapította meg:

A felperes fellebbezésének illetékalapja 1 250 000 forint, mely után elszámolandó javára a lerótt 75 000 forint illeték, s az R. 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése alapján megállapított 31 250 forint, illetve a 4/A. § (1) bekezdése szerint felszámítandó 8 438 forint általános forgalmi adó.

Az alperes fellebbezésének illetékalapja és így a felperes javára elszámolandó fellebbezési eljárási költség alapja 15 000 000 forint, melynek figyelembevételével a felperest megilleti 325 000 forint munkadíj és 87 750 forint általános forgalmi adó.

Az ítéletábra azonban a fellebbezési eljárási költség tekintetében indokoltnak találta az R. 3. § (6) bekezdésének alkalmazását, figyelemmel arra, hogy az ügyben tárgyalást nem tartott, a fellebbezéseket tárgyaláson kívül bírálta el, s a felperes képviselője a perköltségre vonatkozó fellebbezésén túl rövid fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő. E szempontok figyelembevételével a fellebbezési eljárási költséget a rendelkező részben írt összegben állapította meg.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) és f) pontja alapján bírálta el tárgyaláson kívül.

D e b r e c e n, 2012. szeptember 18.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottília s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -